

SPINDET

SPROGPSYKOLOGISK INFORMATION OG DEBAT

TEMA: NY

LEDER

Velkommen i SPINDET. Du sidder her med et sprogpsykologisk blad for information og debat, som har mange år på bagen, men har savnet frivillige kræfter siden 2014.

De gamle blade består som vidnesbyrd om hvad SPINDET har været, og som inspiration for fremtiden - dem kan du også stadig finde på biblioteket. Nu er vi en håndfuld studerende, som har grebet faklen og startet en ny redaktion. Med bladet her genoptager vi SPINDET og påberåber os friheden til at tilføje noget nyt.

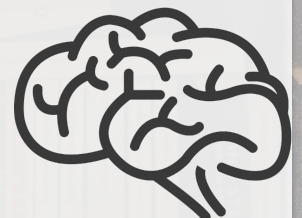
SPINDET har fået nyt udseende og nye skribenter med nye ideer - og vi har glædet os til at vise jer produktet af vores arbejde. Det var også derfor, at bladets tema i denne omgang var så oplagt.

Temaet "ny" har sat tankerne og skrivelysten i gang og trukket SPINDET's indhold i flere spændende retninger. Vi har indhentet bidrag fra studerende og lektorer på uddannelsen i sprogpsykologi, én studerende fra retorik og én fra politisk kommunikation og ledelse på CBS.

Du kan bl.a. læse om en ny præsidents sproghandlinger, HTML som nyt fremmedsprog, Søren Pinds nye danske 'vi' samt nye tanker om forskning. Sidst i bladet får du desuden et bud på, hvor du kan søge hen, hvis du er ny kandidat i sprogpsykolog på jobmarkedet.

Tak for de gode bidrag, tak for den allerede store interesse på facebook og tak fordi du læser med her og nu.

De bedste hilsner
Redaktionen

INDHOLD

05 NYT SYN PÅ FORSKNING
OG VIDENSKAB

08 5 FACTS OM SPROG

09 HVOR HØRER
SPROGPSYKOLOGIEN TIL I
DET POST-FAKTUELLE
SAMFUND?

13 TANKER OM DEN
KOMMUNIKATIVE
INTENTION

16 HVAD TÆNKER DU, NÅR
DU HØRER ORDET?

17 ALTERNATIVETS UDSPIL TIL
FOLKESKOLEN ÅBNER
BALLET, MEN DERES DANS
MANGLER EN OPDATERING

20 NY PRÆSIDENT - NYT
ANALYSEMATERIALE

24 AT KONSTITUERE ET NYT
DANSKVI

28 HVAD LAVER
KANDIDATER I
SPROGPSYKOLOGI?

31 TAK FOR NU!

NYT SYN PÅ FORSKNING & VIDENSKAB

AF: HELENA GABRIEL

Dette er en lille historie om, hvordan studiet i sprogpsykologi har ændret min måde at opleve verden på. Og der skal så meget til at ændre min holdning til noget. Men engang imellem, når jeg ser værdien i det (og jeg leder længe), kan det faktisk lade sig gøre. Dette skete på tredje semester af min kandidat.

Da jeg påbegyndte min kandidat mente jeg ikke, at viden var brugbar med mindre den kunne appliceres direkte på en praktisk måde, og der skulle helst komme penge ud af det. Højfilosofisk pladder med overdrevne og unødvendige detaljer var fjollede og spild af penge og tid. Og ja, nogle af de forskere, hvis tekster vi har læst, må have mistet livslysten eller fornuften engang, men i det store hele er det ikke dem, jeg omtaler her.

Da jeg startede, studerede jeg godt nok fordi jeg ville "gøre en forskel" (som alle andre ambitiøse unge, der tror de er genier, så uoriginalt kalder det). Dette ville jeg gøre ved at undervise folk i noget, der kunne gavne dem personligt og i karrieren. Det vil jeg stadig, og mere end nogensinde. Men dengang drejede studiet sig i bund og grund om mig og min karriere. Uddannelse, prestige og et godt job en dag.

Undervejs blev jeg i stigende grad fascineret af den personlige relevans, som jeg så i de tekster, vi læste, og samtidig blev jeg imponeret over mine undervisere. De vidste ikke blot en masse, men de videreformidlede det, så jeg blev bekræftet i, at jeg havde valgt det rigtige. De fokuserede på indhold, dybde, modet til at spekulere og undersøge, frem for formalia. De samarbejdede med hinanden og var oprigtigt interesserede i at skabe en ny generation af passionerede forskere. Og kombinationen af sprog, psykologi, plads til en smule filosofi og et produkt, der kunne skabe resultater og penge i sidste ende var perfekt. Især for mig, min karriere og mit eget lille liv, som jo skulle blive stort en dag.

Det første, der åbnede mine øjne for en forandring i måden jeg ville komme til at studere på, var noget en af mine undervisere sagde til mig på andet semester. Han sagde, at det at studere er en proces. Man ved først hvordan man skriver specialet efter man har skrevet det (Tak, J. Thøgersen). Universitetet handler også om at kunne sortere i læsningen - ikke blot om at læse det hele "blindt" (excuse the irony).

På tredje semester blev jeg ramt af en filosofisk, nærmest eksistentiel krise. I begyndelsen af semestret havde den samme underviser åbnet vores øjne op for hvor værdifuld uddannelsen gjorde os studerende. Han havde så smukt gjort os opmærksomme på, at vi er forskere og at vores eksamensopgaver er små forskningsprojekter, vi er nogle af de dygtigste inden for vores felt og mange penge værd. Arbejdspladserne ville rent faktisk være interesserede i at ansætte os. Men det aktiverede også noget, jeg havde fået at vide som bachelorstuderende: Siden vi er nogle af landets dygtigste hoveder inden for vores felt, havde vi et ansvar. Et ansvar for at bruge vores viden.

Sideløbende havde jeg fulgt med i en TV-serie, som handlede om alt det akademisk arbejde kan føre til. At viden ikke bare var fin på et stykke papir, et bevis, men at en solid viden kunne noget. Den var noget i sig selv – vi akademikere er bare forskerne og formidlerne.

Jeg begyndte at stille spørgsmål og krav til mig selv som forsker og til videnskaben på en måde, jeg aldrig havde gjort før.

Jeg skammer mig ikke over, at der skulle en TV-serie til for at skubbe mig i gang, for det var noget, der havde været i mig i forvejen.

Det havde været på vej længe, og nu blev jeg skubbet fremad af min interesse på en voldsom måde, der åbnede op for alle mulige alvorlige spørgsmål. Spørgsmål til videnskaben og studiet, som jeg aldrig før havde stillet så dybdegående. De handlede om, hvordan vi studerer, hvad videnskab er, hvorfor vi tror så blindt på den, når den er udført af mennesker, der prøver sig frem. Hvordan vi kan stole på nogen form for videnskab, når der er så mange modsætninger, skråsikre forskere og ny viden, der viser, at den gamle naturligvis tog helt fejl. Hele tiden. For nyligt læste jeg endda en artikel om en ny forsker, der muligvis er på vej til at modbevise en del af Einsteins teori om mørkt stof. Er det så nemt?

Jeg blev endnu mere frustreret, da vi havde haft en ellers fantastisk undervisning i noget så teknisk og jordnært som et formidlingsfag. Der var så meget, jeg var nødt til at forstå og vide, så meget jeg betvivlede. Og jeg stillede så mange spørgsmål, som måske kunne virke trivielle (undskyld J. Thøgersen og holdet, der tog faget), men de dækkede i virkeligheden over mit forsøg på at finde en rød tråd i min abstrakte tænkning, der var løbet løbsk.

Der kom lidt ro på krisen, da jeg læste en tekst, som handlede om hvilke hårde krav, der stilles til, at noget kan være videnskab. Ikke alt hvad forskere slynger ud kan leve op til disse (primært) logikbaserede krav. Fint indtil videre.

Men det var nu, der skete noget. Det var i al forvirringen, at der skete en enorm ændring i, hvordan jeg oplevede verden. Min opmærksomhed blev rettet mod al den

information, undervisning og forskning (også uden for mit fag), som jeg slugte i mig - og jeg blev mere sulten og frustreret, især når jeg fandt noget forskning, der chokerede mig og fik mig til at tænke "hvorfor ved folk ikke dette? Hvorfor bliver folk ikke undervist i folkeskolen i hvordan vores sind, vores fysiske hjerne, vores psyke fungerer på samme måde som dansk og matematik? Hvorfor er det ikke en prioritet, at folk kan ændre deres hjernestrukturer ved bevidst at tænke sundt?".

Og hvad kan jeg som kandidat i sprogpsykologi gøre? Dette spørgsmål var det afgørende punkt, der vendte mit perspektiv fuldstændigt.

Hvad kan vi kandidater i sprogpsykologi? Læse korrektur? Skrive en fin tekst til en hjemmeside? Analysere en politisk tale? (Jeg brækker mig snart, hvis jeg skal høre de samme forslag én gang til). Det er beundringsværdigt, at folk kan dette, men det kan kommunikationsstuderende også. Og der vil i sidste ende altid være nogen, der kritiserer de tekster, som vi skriver eller forbedrer.

Hvad kan vi så?

Vi kan se på mennesker, der taler sammen og juble en smule over at kunne gennemskue, hvad der går galt i en samtale, der foregår lige for næsen af os, fordi vi alligevel ved en tilstrækkelig brøkdelen om den menneskelige bevidsthed, og vi ved, hvordan mennesker organiserer en samtale uden at tænke over det. Denne brøkdelen er en brik i et større puslespil.

Vi kan forstå, hvorfor så mange mennesker har svært ved at dele synspunkter, forstå hinanden og løse praktiske problemer. Men vi kan også se, hvordan og hvorfor mennesker kan sameksistere

fint i hverdagen, på trods af hvor lidt vi kan se ind i hinandens sind selv og min "gøren en forskel". Vi kan se, hvordan der i et clash mellem den menneskelige bevidsthed og vores sprogbrug (eller mangel på samme) opstår problemer hele tiden - store som små. Vi ved, at man kan løse problemer med sproget, og de rigtig dygtige af os kan ligefrem forebygge de problemer - eller vi arbejder hen imod det.

Jeg er en af de rigtig dygtige, selvom jeg ikke altid får topkarakterer, fordi jeg har flyttet mig. Jeg har forstået essensen af at studere, jeg har opdaget, at der er noget større end mig selv og min "gøren en forskel". Der er den viden, som vi forsker i, og hvad den kan give mennesker, selvom den hele tiden erstattes af en ny viden. Som de små mennesker vi er, er det fjollet at fastslå entydige videnskabelige svar på de store spørgsmål i livet og tro, at vi har fundet den eneste løsning.

Det kan sprogpsykologi ikke. Men den kan bidrage til en større forståelse, og det er det nye perspektiv, jeg har fået.

Viden, der ikke producerer penge, er ikke spild af tid. Det skaber en større forståelse (som måske kan producere flere penge på sigt, selvom det

ikke er det, jeg taler om mere). Og dét kræver mere end høje karakterer og at følge de formelle krav. Det kræver en kreativitet og et mod til at gå nye veje. Det kræver, at man bruger den tid, der skal til, for at man kan tænke over de resultater, man er fundet frem til. Som min underviser sagde, er det først efter specialet, at man kan skrive et speciale. Det er i tænketiden, at de store idéer dukker op. Og når vi lærer, at det er dem, der betyder noget... Når vi om ti år har udviklet ideerne, opdager vi, at de politiske, selvcentrerede eller økonomiske krav, der stilles til at vi kan producere noget nu og hér og få topkarakterer, i virkeligheden ikke var afgørende.

Det er den viden, menneskeheden kan gavne af, der betyder noget, uanset om det er på en stor eller lille skala. Men det kræver, at man ikke kun tænker med hjernen, men også med hjertet. Ellers ser man ikke de små detaljer, som er limen i den store sammenhæng. Man må aldrig afvise en tanke, før man har tænkt den igennem, uanset hvad ukreative lærere og mennesker gennem hele vores skolegang har påvirket os til at tro. Det er nok mit bud på opskriften på at opnå en større viden – og at dette er blevet mit mål, frem for blot at få et fint job til min egen fordel, det er et nyt syn på forskning og videnskab.

5 FACTS OM SPROG

AF: FREJA BANG LYNGBO

1

I 1879 opfandt man det letlærte kunstprog volapyk for at have et sprog, der var af neutral oprindelse, som alle i verden kunne tale. Det blev udbredt til hele kloden i løbet af bare 10 år, men det døde lige så hurtigt igen på grund af interne uenigheder om, hvordan sproget skulle vedligeholdes og udvikles.

2

De fleste børn begynder, når de er to-tre måneder gamle at lave deres første lyde, som ikke er gråd. I første omgang er det primært vokaler såsom ohh og ahh. Efter omkring seks måneder begynder de at kunne udtale konsonanter, så barnet begynder at sige mama eller papa. Derfor er ordene for mor og far afarter af præcis disse lyde på rigtig mange sprog.

bonus info:
mama betyder far på georgisk

3

Voksne mennesker med engelsk som modersmål har et ordforråd på mellem 20.000 og 35.000 ord.

4

Man mener, at neandertalerne var de første, der kunne tale. Påstanden bygger på, at formen på deres tungeben er stort set identisk med menneskets. Denne form gør det ekstra velegnet til kontrol af tungebevægelser, hvilket er nødvendigt for at frembringe sofistikerede sproglyde.

5

Der findes over 200 kunstige sprog, som er blevet opfundet til bøger, tv og film. Der er eksempelvis 13 forskellige sprog i Tolkiens univers alene. Førhen opfandt man kunstige sprog til brug i den filosofiske debat.

HVOR HØRER SPROGPSYKOLOGIEN TIL I DET POST-FAKTUELLE SAMFUND?

AF: ANNE SOFIE VESTERGAARD

Ideen om det postfaktuelle samfund stammer fra bogen "True Enough: Learning to Live in a Post-Fact Society" fra 2008 og har siden været til debat hos alle typer af formidlere, topforskere såvel som klummeskribenter – nu synes jeg, det er min tur.

I det postfaktuelle samfund er evidensbaseret viden blevet noget man forhandler sig frem til, og det vi før har opfattet som autoritære kilder til sandhed (eksempelvis videnskabelig forskning) bliver udfordret ved, at alle der har en holdning til noget, nu kan komme til orde i den offentlige debat og dele deres synspunkt og sprede deres budskab. Man kan fristes til at kalde det et nyt digitalt demokrati, hvor virkelighedsbilledet ændrer sig i takt med, at bølgerne går højt på sociale medier. Det betyder også, at man skal gøre sig vældigt umage for at skelne mellem true og true enough.

Vi, der mere end én gang har besværet os ved at stove til socialkonstruktionisme, synes måske ikke det lyder så nyt, for ved at tale om verden på en bestemt måde, så er vi alle med til at skabe den. Alligevel tror jeg, at de nye postfaktuelle tendenser i en eller anden grad kan medføre en række nye forskningsfelter- og interesser.

De postfaktuelle tendenser stiller store krav til alle os, der deltager i og bidrager til det digitale demokrati, hvor det er blevet nemt at så tvivl om noget, der ellers var videnskabeligt bevist, og hvor spin er strategisk berettiget politisk kutyme.

Selvom det for de fleste virker foruroligende, at sandheden kan drukne i falske nyheder, så er der også noget interessant i, hvad der sker med vores sprog, kommunikation og måden hvorpå vi modtager information, nu hvor ingen har monopol på sandheden og selvudnævnte eksperter

kommer i flere farver og former end nogensinde før.

I denne artikel vil jeg hilse de postfaktuelle tendenser velkommen, og prøve at sætte nogle ord på, hvorfor udviklingen er og bliver forbandet (og) spændende og udfordrende for de mennesker, der arbejder med sprog og, nå ja – psykologi. Jeg vil give et par eksempler på postfaktuelle tendenser inden for politisk kommunikation og nyhedsformidling, som (måske) kan vække nogle forskningsinteresser eller noget nysgerrighed hos andre sprogpsykologer.

KENDSGERNING, IDEOLOGI ELLER POLITISK STRATEGI?

Det er særligt i politik at vi har klokkeklare eksempler på hvor meget andet, der influerer holdningsdannelsen end de rene fakta. For det første kan det være svært at skelne mellem hvad der er kendsgerning og hvad der er udtryk for politikerens grundlæggende ideologi. For det

andet kan det være svært at adskille SoMe-gimmicks, underholdning, mudderkast og slogans fra reelle politiske standpunkter.

Redaktør på kommunikationsforum.dk, Timme Bisgaard Munk, spør, at det kun bliver mere besværligt fremover: Den politiske kommunikation i 2017 vil nemlig være præget af idealet "zero fucks given".

Fremover vil man på den politiske scene fokusere mere på politikerens personlige karakter mens en velbygget argumentationsrække, faktatjek og inddragelse af videnskab vil falde i baggrunden. Ser vi på udfaldet af valgkampen i USA tyder det på, at denne strategi virker helt efter hensigten.

Okay. Hvad var det så jeg ville sige om sproget og psykologien? Stay tuned.

Ifølge Christian Koch, som er professor i retorik, kan sproglige ytringer i politik påvirke os, uden vi er bevidste om det, og han siger: "Det er vigtigt, at vi forstår, hvordan de (politikere red.) bruger sproglige virkemidler til at liste meninger ned i lommen på os. Ellers bliver vi ofre". Han forklarer også, at der med det nye digitale demokrati følger et brud med den menneskelige samtale, som vi hidtil har kendt den, og der er brug for humanistisk forskning i, hvordan vi skal håndtere alt det, der forandrer sig ved kommunikationen i det postfaktuelle samfund. Jeg er meget enig.

I det postfaktuelle samfund med det nye digitale demokrati må vi huske os selv (og andre) på at følelser ikke er kendsgerninger, uanset hvem der føler dem. Hvis ikke vi kan høre/se/afkode forskellen, er der grobund for, at følelser og fornemmelser bliver anset som true enough. I krydsfeltet mellem sprogvidenskab og psykologi er der gode muligheder for at undersøge, hvordan mennesker kan lære at skelne mellem true og

true enough. Måske er det også muligt at forske i, hvilke mekanismer der spiller ind, når vi tilslutter os et bestemt syn på virkeligheden.

FORNEMMELSER FORSVARES SOM TRUE ENOUGH

PI-podcasten, Supertanker, har fundet et godt eksempel fra dengang i 2002 hvor VK-regeringen (også) ville sænke skatteprocenten. Charlotte Dyremose, som var folketingsmedlem hos Det Konservative Folkeparti, udtalte, at mange synes Danmark har det notorisk højeste skattetryk i verden. Selvom hun havde valgt et strategisk smart verbum i synes, fristede udtalelsen alligevel nogen til at foretage et faktatjek. Danmarks Statistik fandt frem til, at Tyskland (når alt er gjort op) har det samme skattetryk som Danmark. Hernæst måtte politikerne forny sin argumentation – nu med et andet verbum. Hun ræsonnerede, at Danmarks Statistiks resultat måtte være ubrugeligt, fordi det danske skattetryk føltes meget højere end det tyske. Måske havde Charlotte Dyremose ret. Men argumentet om at sænke skatteprocenten fordi vi føler, at vi har det strammere end vores tyske naboer, er i min optik lidt for let – og det havde nok sat politikerne i en svær forklaringsituation hos en ordkløver som Clement Kjersgaard.

Eksemplet her er et blandt mange der understreger at forskellen mellem følelser og fakta ofte kan findes på ordniveau. Vi der studerer sprog vil måske være helt naturligt opmærksomme på ordene, men det kunne også være en spændende mission at finde frem til, hvordan vi øger den almene interesse og bevågenhed overfor følelser og fakta-markører.

FØLELSER GØR SANDHEDEN SEKUNDÆR

Tilbage i 2008 forskede en politolog fra Yale University i konsekvenserne af politisk misinformation. En række psykologiske eksperimenter pegede på, at misinformation i politiske udtalelser har den primære effekt, at den bidrager til de synspunkter, som modtager har i forvejen. Undersøgelserne blev søsat i forbindelse med beviserne for, at de masseødelæggelsesvåben, som USA brugte som hovedargument for at gå i krig i Irak, faktisk ikke fandtes. Resultaterne viste, at selv gendrivelsen af en falsk påstand kan forøge antallet af dem, der tror på den.

De beviser der pegede på, at Bush-administrationen havde taget fejl, kunne altså ikke ændre ved folks holdninger og det var fortsat majoritetens overbevisning, at de omtalte våben fandtes - måske fordi Amerikanerne følte en berettigelse for krigen, som ingen form for fakta kunne befri dem for.

Psykologiske eksperimenter som dette gør vores overbevisning om, at mennesker kan overbevises af sandfærdige fakta til skamme.

Det er selvfølgelig ikke noget nyt, at vi foretrækker information, som bekræfter vores egen opfattelse af virkeligheden. Men det er relativt nyt, at alternative sandheder har så let adgang til det offentlige rum og det er nyt, at vi får så mange virkeligheder at vælge imellem. Og det er altså ikke kun i forhold til politiske ståsteder og overbevisninger vi bliver udfordret.

DET DIGITALE DEMOKRATI KAN BLÅSTEMPLE SELVUDNÆVNTE EKSPERTER

De postfaktuelle tendenser manifesterer sig overalt. Generelt gør nyhedsmedier og øvrige medieplatforme meget ud af at give taletid til folk med forskellige syn på sagen – og ja, forskellige virkeligheder at præsentere. Det resulterer indimellem i, at følelserne og fornemmelser for et emne nærmest kan få mere eksponering end forskning på området.

Et eksempel er debatten om børns vaccinationer, hvor mødre gøres til deres børns bedste sundhedseksperter. Tag for eksempel Kathrine, der arbejder som rengøringsfagleder, og som ikke vil vaccinere sit barn mod sygdomme. Med BT som talerør deler hun sin overbevisning: "I den vestlige verden stoler vi lidt for meget på de 'kloge mennesker' og har glemt os selv, og hvad vi tænker og tror. Man burde stole lidt mere på, at kroppen er klog nok til at gøre nogle ting". Kathrine er et af mange eksempler på selvudnævnte eksperter. Hun stoler ikke på lægerne, da hun har en anden ide om, hvad det er for en virkelighed vi lever i. Med det digitale demokrati er det blevet muligt for Kathrine at give sin opfattelse og ide omkring børnesundhed videre til os andre. Det her et godt

eksempel på, at den evidensbaserede viden, som bl.a. lægevidenskaben repræsenterer, er blevet til forhandling.

Det stigende antal selvudnævnte eksperter kan (måske) pirre vores forskningsinteresser. Måske kan vi blive klogere på, hvad der gør, at nogen adopterer Kathrines overbevisning frem for lægens anvisning. Måske kan tendensen kobles til den førnævnte trend inden for politisk kommunikation, hvor der er fokus på autenticitet frem for troværdighed - måske var det her til sidst bare mig, der ikke kunne skjule min egen ide om en kobling.

SPROGPSYKOLOGIEN MÅ GØRE SIG UMAGE

Selvom man kunne tro, at vi med vores uddannelses- og informationstrang sætter pris på at lære nye ting, så er det oftest sådan, at vi helst blot vil bekræftes i det vi ved, det vi føler og det vi tror på. Det er generelt besværligt at blive konfronteret med virkeligheder, der udfordrer vores eksisterende opfattelser. Det gælder både virkeligheder, som forskerne præsenterer os for, og dem som selvudnævnte eksperter deler med os.

Hvad stiller vi så op? Amerikanere stoler ikke på, at de ikke skal stole på det, som de troede de vidste. Kathrine stoler ikke på 'de kloge hoveder'. Ingen af os ved rigtigt hvem vi skal stole på, når det kommer til SKAT. Men hold op hvor vi føler og fornemmer meget.

I det postfaktuelle samfund lader det til, at følelser betyder mere end fakta. På den måde bliver det lettere at gå udenom en logisk argumentation. Det kan man gøre ved hjælp af stædig overbevisning, ved at negligere forskningsresultater, ved at kalde statistikken ubrugelig – man kan sågar stille op til præsidentvalg og fortælle 70 løgne i timen og håbe, at disse passer ind i kernevælgeres virkelighedsopfattelse.

Med dette indlæg håber jeg, at jeg har advokeret for at forholde sig anderledes til de postfaktuelle tendenser. Det er en opgave for alle, men måske især for os der arbejder med sprog, psykologi og

mennesker at blive ved at være både nysgerrige og kritiske overfor det nye digitale demokrati, som det postfaktuelle samfund har ført med sig. Jeg synes, de postfaktuelle tendenser skal være en anledning til at undre sig, og de skal ses som en inspirationskilde til at arbejde med sprog og psykologi i et nyt perspektiv. Mit bidrag til debatten må være at understrege, at særligt sprog og psykologi bliver afgørende faktorer for, hvordan vi lærer at begå os i det nye demokrati. Det må være forskningsdiscipliner som vores, der kan bidrage konstruktivt til at skille true fra true enough.

KILDER OG INSPIRATION

- <http://www.b.dk/globalt/trump-fortalte-71-loegne-paa-en-time>
- <http://www.b.dk/kommentarer/chefredaktoer-jeg-en-tvivler>
- <https://www.dr.dk/tv/se/deadline/deadline-tv/deadline-2017-01-22#!08:07>
- <https://www.information.dk/debat/2010/03/videnskab-trovaerdighed>
- <http://www.kommunikationsforum.dk/artikler/-De-vigtigst-trends-og-tendenser-lige-nu-2017>
- <http://www.kommunikationsforum.dk/artikler/Fake-news-liberalisme-og-den-borgerlige-offentlighed>
- https://www.linkedin.com/pulse/fake-news-nothing-new-science-robb-fraley?trk=v-feed&lipi=urn%3Ali%3Apage%3Ad_flagship3_feed%3BFZynl6RATBsj4udky6PxZQ%3D%3D
- <http://www.monbiot.com/2010/03/08/the-unpersuadables/>
- <http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2008/09/14/AR2008091402375.html>

TANKER OM DEN KOMMUNIKATIVE INTENTION ELLER NYE BESKRIVELSER AF GAMLE TANKER

AF: JACOB THØGERSEN

Det er svært at spå, især om fremtiden.

Jeg elsker vores fag. En af de primære grunde til at jeg gør det, er at vi bliver ved med at tænke over nye måder at formulere det vi ved – og alt det vi ikke ved. Når jeg skal udtrykke i få ord hvad sprogpsykologi er, ender jeg med disse punkter:

Sprogpsykologi er studiet af hvordan mennesker interagerer og dermed opbygger intersubjektiv forståelse. I det ligger der et indbygget paradoks: Forståelse er altid individuel og unik, men vi bruger store dele af vores vågne timer i arbejdet på at gøre forståelsen fælles – så andre forstår os, så vi forstår dem, og måske så vi forstår os selv.

Denne grundlæggende afgrænsning af vores fag kan vi udvide og reformulere på utallige måder, og det er vores goddamn pligt som videnskabs-folk at blive ved med at gøre det. Hver gang vi formulerer samme sandhed på en ny måde, opnår vi nye indsigter (nogle gange flygtige indsigter som vi glemmer igen). Den nye måde (skønt den nok ikke er så ny når det kommer til stykket) jeg vil angribe sprogpsykologien på her, er ved at lege med begrebet intention.

Man kan definere interaktion som det at handle i gensidig vekselvirkning med hinanden: Den enkelte deltager handler som reaktion på den andens handlinger, men også i foregribelse af den andens handlinger. I trafikken, fx, justerer vi hele tiden vores bevægelser efter andres bevægelser, men også i foregribelse af den andens bevægelser, altså ikke kun efter hvor folk er men også efter hvor de kommer til at være. Det mest interessante aspekt af interaktion er det kommunikative, hvor den enkelte deltager udfører sine handlinger i forventning om, at den anden vil tilpasse sine handlinger efter hendes. I trafikken udfører vi handlinger i form af kropsholdning, blikretning, håndtegn og blinklys og regner med at andre

reagerer og justerer deres handlinger efter disse, ligesom vi justerer vores handlinger efter deres handlinger. Når vi justerer vores handlinger i forventning om andres bevægelser, viser vi vores evne til at tolke intentioner (her fx intentionen til at fortsætte i samme retning med samme fart). Når vi giver signaler og regner med at andre justerer deres handlinger, viser vi vores tiltro til, at andre har sammen evne til at tolke vores intentioner som vi selv har til at tolke deres intentioner. Interaktion er altså gennemsyret af intentioner og af fortolkninger af den andens intentioner.

Men da vi er sprogpsykologi så lad os se på den sproglige interaktion.

Den sproglige interaktion er i mindst lige så høj grad gennemsyret af intentioner: Vi antager at samtalepartnern har en intention med at udstøde lyde med sin mund eller sætte mærker på papir – at deres ytringer har mening; og vi antager at andre er i stand til at fortolke en intentionel mening ud af vores bidrag. Man kan måske sige det sådan, at vi aldrig fortolker sprog – vi fortolker kommunikative intentioner. Fortolkningens rolle er ikke at besvare: "hvad betyder...?", men "hvilken kommunikativ intention kan taleren tilskrives med brugen af disse ord?". Og talerens opgave er ikke at vælge "hvordan kan jeg sige...?", men "hvordan kan jeg udtrykke noget som projicerer denne kommunikative intention?".

Basis for en kommunikativ udveksling (hvad enten den er sproglig eller bruger andre tegn som fx pegen) er et sæt af udtalte antagelser, som vi blandt andet genkender fra Alfred Schütz:

Jeg må være i stand til at tolke tegn som kommunikative intentioner, og jeg må formode at min samtalepartner er i stand til at fortolke kommunikative intentioner – det er derfor vi ikke normalt taler med døre eller garnnøgler, men nogle gange med hunde... Endvidere må jeg formode at min samtalepartner ved at jeg er i stand til at tolke kommunikative intentioner (hvis samtalepartneren tror at jeg sover, vil vi ikke have en samtale i normal forstand selvom jeg måske mener at jeg taler), og endelig må samtalepartneren vide, at jeg ved, at hun er i stand til at tolke kommunikative tegn. Hun må altså stole på, at jeg formoder at hun vil forstå mine ytringer som udtryk for en intention og ikke for fx tilfældige spasmer, ukontrollerbare udbrud etc. Hvis jeg ikke er sikker på om hun er i stand til at tolke kommunikative intentioner, vil mine handlinger ikke kunne være kommunikative (når jeg taler til et garnnøgle, er det nok ikke garnnøglet jeg taler til). Og så længe hun ikke er sikker på hvordan jeg opfatter hende, kan hun derfor ikke være sikker på om mine handlinger skal tolkes som kommunikative. Når denne komplicerede basis er på plads, optræder to nye problemer som vi som interagerende væsener løbende må afklare.

”Lytteren” må afklare:

- Hvilke af de handlinger som min samtalepartner udfører, har kommunikative intentioner og hvilke er tilfældige? (Er blikretningen vigtig? Blinkede hun på en sigende måde? Kløede hun sig, eller var det en kommunikativ håndbevægelse...?)
- Hvilken kommunikativ intention har de kommunikative handlinger?

Dvs. ”taleren” må løbende afklare:

- Hvordan får jeg min samtalepartner til at forstå hvilke af mine handlinger der bærer kommunikativ intention (alle disse og kun disse)?
- Forstod modtageren min intention på samme måde som jeg ønskede at han skulle?

Hvis man skal nævne hverdageksemples hvor denne tvivl bliver synlig, kunne det være i interaktion med folk der har ticks eller som taler med sig selv (eller i telefon). Først ser man måske deres handlinger som kommunikative (og rettet mod en selv), senere ser man at de ikke var kommunikative, eller i hvert fald var rettet mod nogle andre.

- Hvor placerer vi ansvaret for ytringens intention? Eller som vi ville formulere det i dagligsprog: Hvad er ytringens egentlige betydning?

Vi som analytikere har et tredje problem:

Det er simpelt at konkludere at ytringen ikke nødvendigvis udtrykker talerens intention. Eller hvis den gør, er det i hvert fald en intention vi ikke har adgang til. At spørge taleren hvad intentionen med ytringen var, er ikke en afdækning af den oprindelige betydning, men en invitation til efterrationalisering (og den kræver i øvrigt et nyt sæt af fortolkning af intentioner med os i lytterens rolle). Vi kan heller ikke uproblematisk konkludere at modtagerens reaktion i situationen bestemmer ytringens intention. Lytteren kunne jo ønske at manipulere. Det virker som et rimeligt kompromis at sige at ytringens intention forhandles i situationen. Men hvad nu hvis de talende er uenige? Vi kunne komme ind midt i et skænderi eller en retssal hvor spørgsmålet til debat netop var, hvad en ytring betød eller med andre ord hvad talerens intention med at sige den var.

Den eneste rimelige fortolkning synes at være at pege mod ”fortolkningsfællesskabet” for at låne Stanley Fish’ ord, den abstrakte antagelse om at ”dette er hvordan enhver kompetent sprogbruger må tolke som ytringens intention”. Hvis jeg går ind på en bar og siger ”to Tuborg” og derefter nægter at betale for to øl med henvisning til at min ytring ikke udtrykte intentionen om at købe to Tuborg, så har jeg brudt en social kontrakt: ”Du burde vide at din ytring ville blive tolket sådan”. Eller mere direkte: Det er ligegyldigt hvordan du forstår din egen ytring, det eneste væsentlige er hvordan du tror at andre vil forstå den.

Og her vender jeg så tilbage til indledningscitateret. Det virker som om enhver sproglig ytring udtrykkes ud fra forventningen om hvordan en fremtidig anden med rimelighed kan fortolke udsagnet.

Enhver kommunikativ handling kræver således indsigt i andres sind og spådom om hvordan de vil fortolke min ytring og reagere på den. Vel at mærke før de selv ved det og uden at jeg nogensinde har set dem reagere på samme ytring i samme kontekst før. Man kunne indvende, at jeg kan forudsige den andens reaktioner fordi jeg har oplevet lignende situationer som fungerer som fortølfælde. Problemet med det er, at "lignende" altid beror på en fortolkning. Det er aldrig den samme handling i den samme situation. Og selvom jeg måske oplever situationen som "lignende" og derfor tror at jeg ved hvordan min samtalepartner vil reagere, kan jeg aldrig vide om min samtalepartner også ser situationen som lignende, eller om hun opfatter den som fundamentalt forskellig. Når jeg tænker kritisk over det ved jeg godt at jeg ikke forstår den anden, men hvis jeg ikke tror jeg gør, kan jeg ikke føre en samtale.

En interessant konsekvens er at min personlige intention med at ytre en ytring dermed bliver et spejlbillede af hvordan jeg forventer at andre fortolker min ytring: Der er ingen subjektiv betydning uden tanken om andres forståelse. Andres sind er dermed dybt indpodet i mit, og det subjektive sind og det intersubjektive aspekt flyder sammen og bliver uløseligt. Det er selvfølgelig ikke nødvendigvis sådan at andre faktisk fortolker min kommunikative intention sådan som jeg tror de vil fortolke den, men det betyder ikke at jeg kan splitte mine tanker i to: sådan som jeg forstår ytringen og sådan som jeg tror andre vil forstå den. Min forståelse vil altid være knyttet til mine formodninger om andres forståelse.

Denne lille meditation – forsøget på at forklare sprogpsykologien med udgangspunkt i begrebet intention – viser således to grundlæggende præmisser som må være på plads for at man kan kaste sig ud i (sproglig) interaktion:

- Jeg må have tillid til, at jeg har indsigt i mine modtagers tankeprocesser.
- Jeg må have tillid til, at jeg ved hvordan de vil reagere på min ytring.

Begge præmisser er paradoksale: Min påstand er at samtale kun fungerer hvis jeg er sikker på at jeg forstår hvad den anden tænker – samtidig med at jeg udmærket ved at jeg aldrig til fulde forstår hvordan en anden tænker. Og tilsvarende ved jeg godt at jeg aldrig kan forudsige den andens modtræk på mine bidrag, men det må jeg alligevel have tillid til at jeg kan, før samtalen kan påbegyndes. Man kunne måske indvende at de to ting – tankeprocesser og reaktioner – er det samme, men det mener jeg ikke de er. Den ene har at gøre med hvad der sker i den andens hoved – hvordan hun forstår og skaber mening – det andet har at gøre med de fysisk observerbare udtryk som hun vælger at afsende.

Måske kan pointen udtrykkes så simpelt som: Jeg må have tillid til at jeg forstår, selvom jeg ved at jeg ikke forstår. Uden denne paradoksale præmis kan en ny samtale ikke påbegyndes. Det er et lille mirakel at vi overhovedet taler.

En anden gang kunne det være interessant at tænke over mødet mellem fortolkningsfællesskaber, fx i tværkulturel kommunikation (hvor problemet måske netop er at forventninger til andres reaktioner på en ytring og andres faktiske reaktioner er i konflikt), og at spekulere over hvordan man bliver del af et fortolkningsfællesskab og får del i fællesskabets fortolkningsrepertoarer. Mit bedste bud her og nu er at man lærer ved at blive taget som medlem: Når man accepteres som en del af fællesskabet, tages ens bidrag for at være intentionelle og man tilskrives ansvar for den fortolkning som andre drager. Så længe man er barn eller fremmed, tages ens bidrag med forbehold: "hun mente det nok ikke...".

At være et helt menneske bliver dermed det samme som at antages at have kontrol over den kommunikative intention som andre tolker i ens ytringer. Igen spørger sammensmeltning af subjektivitet og intersubjektivitet.

HVAD TÆNKER STUDERENDE, NÅR DE HØRER ORDET?

MANDAG

KAFFE - VÆKKEUR - SKOLE - REGNVEJR -
DÅRLIG SAMVITTIGHED - TRÆNING -
- TÆPPE - MORGEN - HVERDAG - RYGESTOP -
LORT - ANSVAR - HÅRDT

FREDAG

WEEKEND - BLAND-SELV-SLIK - X-FACTOR -
FYRAFTENSØL - VENNER - TRÆT - MUSIK -
VIN - FEST - AFSLAPNING - GLÆDE - ØL -
SCORE - FRIHED - KÆRLIGHED

CIGARET

LIV - LUNGER - UNGDOM - SEXET - NYDELSE
- ØJEBLIK - UTJEKKET - LUGT -
SOCIALISERING - RUS - USUNDT - STILSTAND

DANMARK

TRYGHED - LYKKE - GRÆNSER - HJEM -
BEDSTEFORÆLDRE - BARNDOM - HØJSKOLE -
KOLDT - MINIMALISME - FÆLLESSKAB -
FREMMEHED - FRIHED

ALDERDOM

KÆRLIGHED - ERFARING - FORTID -
MORMOR - BLOMST - PENSION - FULDENDT
- FAMILIE - VIDEN

NY

MODERNE - SAMFUND - FØDSEL - FLOT -
REN - LIV - HEMMELIGHED - KÆRESTE -
KONDOM - KAPITALISME - FORBRUG

ALTERNATIVETS UDSPIL TIL FOLKESKOLEN ÅBNER BALLET, MEN DERES DANS ER FOR SAT I FORTIDENS TONER

AF: KASPER EMIL TOFTHØJ JAKOBSEN

For længe har Christiansborg accepteret folkeskolereformen trods kritikken fra dem, den rent faktisk ramte; nemlig underviserne. Alternativet har nu taget et skridt i den rigtige retning. De bliver dog så fortabt i deres egen dans med velvære og bæredygtighed, at de glemmer at tage højde for den enorme teknologiske udfordring, fremtiden har med sig.

Uffe Elbæk og Alternativet præsenterede i slutningen af februar et udspil til en opdatering og en modernisering af folkeskolen. Udspillet "En fri skole for hoved, hånd og hjerte" indeholder 23 specifikke ændringer af den måde, folkeskolen i dag er strikket sammen på. I Alternativets reneste ånd er der et gennemgående tema af bæredygtighed, ansvarlighed og medmenneskelighed i udspillet. Der skal være mere plads til, at vores unge kan udvikle sig selv som mennesker på en måde, hvor alt ikke er gjort op i store eller små 7-taller.

Det er et opgør med den karakterdrevne og resultatorienterede strategi, som undervisningsministeriet har kørt med siden folkeskolereformen i 2013. En reform, der har mødt stærk kritik af undervisere landet over, netop for dens bureau-krtisering af noget, der i så høj grad bygger på relationen mellem lærer og elev.

DEN DIGITALE TIDSALDER ER LIGE OM HJØRNET

Derfor er det forfriskende at se, hvordan

Alternativet nu som de første i lang tid lever op til deres navn og kommer med forslag til en anden måde at gøre tingene på. For der er brug for en anden måde. Folkeskolereformen er uddateret og har i min optik brug for en overhaling. Der blev i 2013 indført længere dage for eleverne på trods af, at der ingen evidens er for, at det hjælper eleverne med at lære.

Reformens hovedreference, John Hattie, er tro det eller ej endda citeret for at sige dette. Her vil Alternativet skære ned, så der bliver mere plads til frihed og fællesskab. En ændring som utallige undervisere har kæmpet for i årevis. Derudover lægger Alternativet også op til en modernisering af nogle af folkeskolens forældede fag, fx kristendommen. Uffe Elbæk foreslår med sine grønne kammerater, at udskifte Kristendomsfaget med et nyt kaldet "Erkendelse". "Erkendelse" vil have fokus på religioners forskellige livssyn samt emner som empati, mental sundhed, moral og etik. Vi har som samfund uomtvisteligt brug for en generation, der er mindre religionsforskrækkede end de tidligere, og som er i stand til at se mennesket frem for religionen.

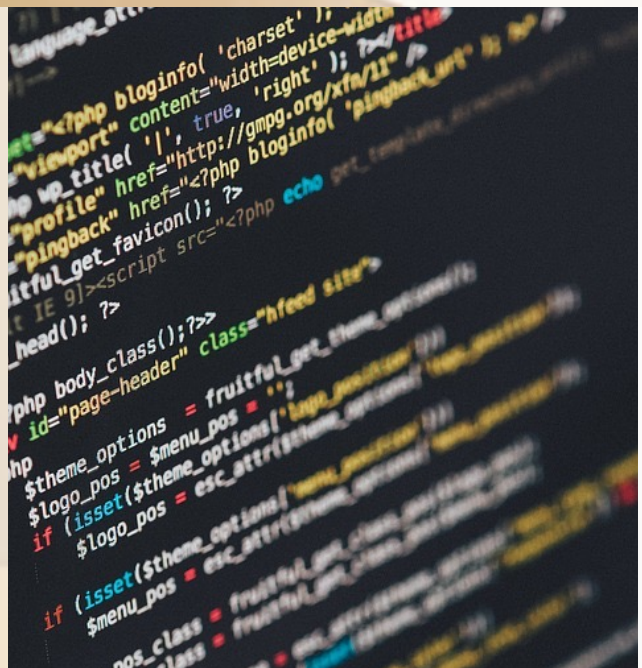
At præsentere børnene for de forskellige religioner fra en tidlig alder er derfor virkelig fornuftigt og et vigtigt element i en modernisering af folkeskolen.

Modernisering er et nøgleord, og Alternativet bevæger sig helt klart i en retning, der er mere åben for det nye og moderne. De misser dog stadig måske den vigtigste detalje. Den generation, der starter i folkeskolen efter sommeren, går en verden i møde, der er helt exceptionelt anderledes end, hvad vi før har kendt til på især ét punkt. Det er en verden, hvor teknologien og digitaliseringen er i højsædet; en digital tidsalder. Erhvervslivet står foran store teknologiske ændringer, og denne fjerde industrielle revolution medbringer lige så mange udfordringer som muligheder. Tænk tankerne Kraka og CEVEA har udregnet, at 800.000 eksisterende danske jobs står til at forsvinde grundet teknologisk fremskridt og digitalisering, men dette er ikke udelukkende noget negativt. I takt med, at jobs forsvinder, udvikles der også nye stillinger, som er tilpasset den digitale tidsalder. Vi kan dermed gøre vores fremtidige generation en kæmpe tjeneste ved at gøre dem klar til den verden, der står for døren.

Det er indiskutabelt, at den verden, de unge i fremtiden skal ud og søge jobs i, er milevidt fra det jobmarked, jeg befinder mig på nu, og endnu længere væk fra det marked mine forældre skulle gebærde sig på. Så hvorfor ikke fokusere mere på at gøre dem klar til dette?

JAVA OG HTML ER HØJAKTUELLE FREMMEDSPROG

Fremkomsten af Uber og Airbnb er bare to eksempler på, hvordan samfundet i stigende grad vil møde udfordringer mod den gængse måde at gøre tingene på. Uber arbejder for eksempel på højtryk med at få selvkørende biler på vores veje. Dette vil uden tvivl betyde, at chaufførjobbene står til at ryge i fremtiden, men selvkørende biler er kun selvkørende på vejene. De kræver programmering, udregninger, kodning og meget vedligeholdelse. Der er altså et stort stykke bagvedliggende arbejde, der skal klares, før du kan suse alene ned ad Gammel Kongevej halvsovende på bagsædet. Derfor ville det da kun give mening, hvis vi som samfund satte flere ressourcer af til at gøre vores børn og fremtidige børn klar til en verden, hvor en sove/køretur er en realitet. Måske skulle vi derfor indføre programmering som et valgfag eller endda et obligatorisk fag på samme niveau som fransk/tysk/spansk er det i dag.

Evnen til at kunne skrive eller bare forstå disse nye sprog som fx HTML eller JavaScript kunne nemlig godt tænkes at blive mere værd i fremtiden end at have ”Durch, Für, gegen, wider, ohne, um, kannst du nicht akkusativ, dann bist du wirklich dum” siddende på rygraden.

Der er argumenter for, at det er (for) tidligt at begynde at klargøre barnet til arbejdsmarkedet, men jo før det sidder i fingrene, jo bedre. En introduktion til, hvordan de ting, de alligevel bruger så meget tid på hver dag, fungerer, vil kunne plante inspirationens frø til muligvis selv at udvikle noget eller bare at fortsætte med programmeringen fremover.

Programmering indeholder mange af de samme kvaliteter, som de andre sprog, de unge lærer, og det vil styrke deres logiske tankegang, da det i bund og grund er et sprog med syntaktiske regler. Det kræver selvfølgelig en god mængde kreativitet at udvikle fx et spil eller en app, men børn er jo også kreative, så hvorfor ikke give dem mulighed for at udtrykke det på en ny måde? Personligt husker jeg historietimerne, hvor vores lærer læste højt fra en bog om H.C. Andersen, mens vi kunne sidde med hver vores blok og tegne kruseduller, nogle (ikke mig) mere talentfulde end andre. At inddrage programmeringen i skoleskemaet vil være at tilbyde en anderledes blok, hvori kreativitet kan udfoldes i ny forstand. At det så yderligere vil gøre dem mere attraktive på arbejdsmarkedet gør jo kun hele situationen bedre.

Jeg blev personligt aldrig optaget på Hogwarts, men jeg fristes til at betragte evner til program-

mering som en form for magi, og jeg er ikke i tvivl om, at disse evner bliver en vigtig adgangsbillet til fremtidens arbejdsmarked. David Helgason, den danske stifter af IT-firmaet Unity, der i Juni 2016 blev værdisat til 10,1 milliarder danske kroner, deler denne holdning, hvorfor han også kalder programmeringens evner for magiske og savner flere unge, der besidder disse.

Du skriver et ord, og der kommer en reaktion, du skriver en række ord, og der kommer flere reaktioner. Til sidst har du skrevet nok ord på din computer til, at du har lavet en App, man deler billeder over, og Facebook køber den til 1 milliard dollars. Det er da magisk, og det fantastiske er, at magien er universel, hvor en generation, der besidder disse evner, vil have uendeligt bedre muligheder for at tilpasse sig den globaliserede verden end de tidligere. Om du sidder i New York, Tokyo, London, Rom eller København, er koden den samme. Programmering skal i min optik ikke ses som et fremmed og ukendeligt sprog, men derimod som et særdeles relevant fremmedsprog.

DIGITAL SOCIAL DANNELSE SOM EN DEL AF LIGNINGEN

Og nu vi snakker om, at de unge skal lære et nyt sprog, så er der også brug for, at vi snakker mere om, hvordan de taler det sprog ordentligt. Helt konkret burde der i folkeskolen indføres et fag med det formål at oplære unge i online adfærd. Hvad kan man gøre, hvad skal man/skal man ikke gøre, hvordan taler man til folk, og hvordan skal man selv opføre sig? En slags Emma Gad til Google, om man vil. En Gallupundersøgelse af unges medieforbrug viste i 2011, at børn mellem 5-7 år bruger 3 timer og 12 minutter om dagen på digitale medier. Hovedforskerne bag under-

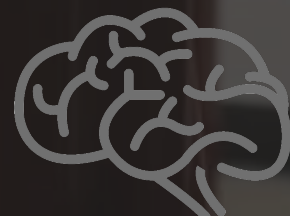
søgelsen forventede yderligere kun, at dette tal ville stige over årene, så der er brug for, at vi her seks år senere sætter ressourcer af til at uddanne unge i deres online adfærd.

Det virtuelle er et utømmeligt felt af teknologiske muligheder, og eftersom der hele tiden opstår nye digitale medier, bliver de digitale medier, som forældrene forstår, hurtigt gammeldags. Det betyder, at de i de fleste tilfælde ikke vil være i stand til at hjælpe, når deres børn møder problemer online. Derfor ville et par konstant opdaterede og fokuserede støttehjul til den virtuelle racerbane skabe en generation, der ikke bare er mere trænet til at være online, men som også er bedre opdraget til den online adfærd. En ny undersøgelse viser endda, at de unge selv efterlyser tiltag som dette, der kan hjælpe dem med at skabe en bedre tone på internettet. TDC Group og Danske Skoleelever er i den forbindelse gået sammen om faget Wifive, hvor der skal gives digitalt kørekort til 30.000 elever mellem 4.-6. klasse op til 2019. Det er projekter som dette, der skal implementeres på landsplan, og derfor burde politikerne være first movers med sådanne idéer.

Alternativets tankegang om, at der skal være plads til os alle, og at vi skal opføre os pænere over for hinanden, sidder lige i skabet, men har brug for at blive moderniseret yderligere, så det gennemsyrrer folkeskolen lige fra legepladsen til hjemmesiden. De har med deres forslag åbnet op for en debat, der har været brug for længe, og nu er det så op til resten af Christiansborg at byde digitaliseringen ordentligt indenfor på Slotsholmen og på de danske folkeskoler.

KILDER OG INSPIRATION

- http://www.kl.dk/ImageVaultFiles/id_62379/cf_202/Klik_her_for_at_l-se_fakta_om_folkeskolereformen.PDF
- <http://politiken.dk/debat/debatindlaeg/art5592637/5-grunde-til-at-lange-skoledage-er-en-virkelig-d%C3%A5rlig-id%C3%A9>
- https://www.facebook.com/borsen.dk/videos/1438048389553151/?autoplay_reason=all_page_organic_allowed&video_container_type=0&video_creator_product_type=2&app_id=2392950137&live_video_guests=0
- <https://tdcgroup.com/da/news-and-press/nyheder-og-pressemeddelelser/2017/3/tdc-group-og-danske-skoleelever-styrker-faellesskabet-med-digitalt-koerekort-1853829>
- https://alternativet.dk/application/files/5114/8770/7024/En_fri_skole_for_hoved_hjerte_og_hand.pdf
- http://www.kraka.org/debatindlaeg/glaed_jer_til_robotterne_kommer
- <http://politiken.dk/forbrugogliv/livsstil/familieliv/art5467742/B%C3%B8rn-bruger-syv-timer-daglig-foran-en-sk%C3%A6rm>
- http://kraka.org/debatindlaeg/skaev_dansk_uddannelsespolitik
- <http://www.denoffentlige.dk/foraeldre-og-eksperter-skolen-skal-laere-boern-it-adfaerd>
- <http://finans.dk/live/opinion/ECE8444876/glaed-jer-til-robotterne-kommer?ctxref=ext>

NY PRÆSIDENT

NYT ANALYSEMATERIALE

EFTER OTTE ÅR MED BARACK OBAMA PÅ VERDENS MÅSKE MEST MAGTFULDE POST, SKER DER I AMERIKA NETOP NU NOGET NYT.

I midten af juni måned i 2015 annoncerede både Hillary Clinton og Donald Trump, at de ville stille op til præsidentvalget. Allerede inden valgets afgørelse stod det klart, at det ville være et revolutionerende resultat: enten skulle USA for første gang have en kvindelig præsident, eller også skulle en rigmand, som intet politisk arbejde har bag sig, sidde på posten. Vi ved alle, hvordan det endte. Efter valgets resultat har særligt Donald Trumps sproglige greb vakt min interesse. Jeg har med både stor frygt og en smule beundring forundret overvejet, hvordan denne mand fik talt (eller måske råbt) sig til sejren. Det gav anledning til at se nærmere på præsidentkandidaternes sproglige forskelle og ligheder. Det er ikke muligt at give et klart svar på, hvilke formidlingsmæssige virkemidler der resulterer i den bedste tale, men hvis vi antager, at de to kandidaters opstillingstaler

har påvirket, hvordan stemmerne i sidste ende fordelte sig, så kan min analyse tydeliggøre nogle af de virkemidler, der har fungeret efter hensigten.

Dette indlæg har afsæt i min analyse fra eksamen i faget Sprogpsykologisk Formidling på INSS – KUA. I får de væsentligste pointer fra analysen her i SPINDET, hvor der er fokus på Trump, begreber fra lingvisterne Ken Hyland og Norman Fairclough samt pointer fra moralfilosoffen John Austins talehandlingsteori. Så hvis du - ligesom jeg - har undret dig lidt over, hvordan Donald Trumps talegaver kunne sikre ham præsidentposten, så er du velkommen til at læse videre. Se det som et startskud til videre undren, diskussion med venner eller nærmere undersøgelse.

GENTAGELSER

Måske har du - ligesom jeg - helt enestående lagt mærke til, at Donald Trump kan lide at gentage sig? Banebrydende opdagelse jeg har gjort mig, ikke?

I min analyse af de to opstillingstaler valgte jeg som det første at kode efter et af Norman Faircloughs tekstnære begreber fra den første dimension i hans tredimensionelle model for kritisk diskursanalyse: cohesion. Jeg valgte i min definition af begrebet at kode efter gentagelser og næsten synonymymer. I Clintons tale forekom cohesion 17 gange, og i Trumps 91. 91!

Hurtig disclaimer: Hr.Trumps tale er længere end Clintons, derfor har jeg kun valgt at medtage de begreber fra analysen, hvor der er størst forskel på forekomsterne. Dog kan disse mange gentagelser være svaret på, hvorfor hans tale er længere end Clintons.

“ IT’S VIRTUALLY USELESS.
IT’S VIRTUALLY USELESS.
IT IS A DISASTER“

Nå, nu tilbage til Faircloughs begreb og nogle eksempler på dette fra talen. Trump udtaler eksempelvis: ”It’s virtually useless. It’s virtually useless. It is a disaster” om det omdiskuterede Obamacare. På et senere tidspunkt i talen sætter han ord på sin mening om Barack Obama med denne udtalelse: ”But he wasn’t a cheerleader. He’s actually a negative force. He’s been a negative force.

He wasn’t a cheerleader; he was the opposite”. I begge udtalelser tænkte jeg ”Ja, nu har jeg forstået det”. Men alle de gentagelser virker jo for ham. Uden at have set eller hørt en af Trumps taler under valget kender mange alligevel til nogle af hans udsagn – fordi de er blevet gentaget af ham selv og af hans supportere eller opponenter. Ved at benytte sig af gentagelser står udtalelsen stærkere, da det er nemmere for lytterne at huske det gentagne, og pointerne understreges i samme omgang. Det er ikke kun i opstillingstalen, at Trump glædeligt har benyttet sig af gentagelser. Det frem-går ret tydeligt på Twitter.

“WORDING”

Et andet bud på, hvorfor Trumps udtalelser bliver gentaget, udskældt og omtalt, er hans brug af, hvad Fairclough kalder wording. Jeg har herunder valgt at opdele dette begreb i negative wording og positive wording og fokuseret på negative wording. Negative wording beskæftiger sig med, hvordan nogle ord udvælges frem for andre alternativer.

Selvom det nærmest er umuligt at definere neutrale ord, så vil jeg mene, at Trumps ordvalg kunne have lagt sig mere i den neutrale ende af spektret, her er et eksempel fra talen: ”When was the last time anybody saw us beating, let’s say, China in a trade deal? They kill us.”

Donald J. Trump
@realDonaldTrump

Mexico will pay for the wall - 100%!
#MakeAmericaGreatAgain #ImWithYou

Donald J. Trump
@realDonaldTrump

Mexico will pay for the wall!

Hvis ikke vi kan blive enige om, at denne udtalelse er negativt ladet, så lad os i stedet kalde den farvet. Videre udtaler han: "We have a disaster called the big lie: Obamacare", også her klinger ordene "disaster" og "big lie" negativt i mine ører. I sin tale benytter Trump sig af negative wording 109 gange op imod Clintons 16. Som nævnt kan disse ordvalg have betydning for, hvor godt hans tale - og dermed Trump selv - bliver husket efterfølgende.

Mange af de udtalelser, som folk verden over diskuterer, omhandler kvinder og the wall. Ville disse og mange andre ytringer mon være blevet diskuteret i lige så stort omfang, hvis ikke det var for hans voldsomme ordvalg? Næppe...

TALEHANDLINGSTEORI

" I AM OFFICIALLY RUNNING...
FOR PRESIDENT OF THE UNITED
STATES, AND WE ARE GOING TO
MAKE OUR COUNTRY GREAT
AGAIN "

Grunden til, at folk husker, diskuterer og gentager Trumps ord, kan også forklares med John Austins talehandlingsteori. Først og fremmest beskæftiger Austin sig med performativer og konstativer, hvor performativer – i min optik – er mest interessant at undersøge i en tale som denne. Ved performativer udføres en handling i og med man ytrer sig. Den slags findes én gang i Trumps opstillingstale: "So ladies and gentlemen...I am officially running... for president of the United States, and we are going to make our country great again". Jeg plæderer for, at når han udtaler "I'm officially running for president", først da er det officielt for befolkningen, at han stiller op til præsidentvalget.

Et ellers vigtigt performativ indenfor politiske taler, vil jeg mene, er "jeg lover...". Denne ytring forventede jeg flere gange i løbet af hans tale.

Men faktisk lover Trump kun befolkningen én ting: "I promise I will never be in a bicycle race. That I can tell you". Det er da tankevækkende, synes du ikke?

" I PROMISE I WILL NEVER
BE IN A BICYCLE RACE.
THAT I CAN TELL YOU "

Nu tilbage til hvorfor befolkningen husker, diskuterer og gentager Trumps udtalelser. Talehandlingsteoretikeren Austin opererer senere hen med handlinger på tre niveauer: Den lokutionære handling betegner selve indholdet i ytringen, altså at sætningen skal være meningsfuld. Den illokutionære handling beskæftiger sig med kraften i og hensigten med ytringen. Og til sidst har vi den perlokutionære handling, hvor vi ser på effekten – altså hvorvidt ytringen har en virkning på lytteren, og om den ønskede handling udføres efter hensigten. Disse handlinger på tre niveauer kan bruges til at se på hensigten og effekten af Trumps udtalelser. Jeg argumenterer for, at grunden til, at folket husker og diskuterer udtalelserne er, at mange af dem er fremført som advarsler.

Vi starter med den lokutionære handling, Trump udtaler: "They're sending people that have lots of problems, and they're bringing those problems with us. They're bringing drugs. They're bringing crime. They're rapists". Her fremføres en meningsfuld ytring – hermed ikke sagt, at jeg er enig, blot at den giver mening.

Hensigten med ytringen, altså den illokutionære handling, fremstår efter min mening som en advarsel mod mexicanerne. Hensigten er altså at advare mod dette folkefærd, og ønsket er så, at befolkningen tager hans advarsel alvorligt og dermed stemmer på ham.

Og så til den konkrete virkning på lytterne, altså den perlokutionære handling... Well. Trump er i hvert fald blevet valgt og sidder nu på verdens måske mest magtfulde post.

Det er svært at sige, om det er advarsler, opfordringer, negative ord eller måske det faktum,

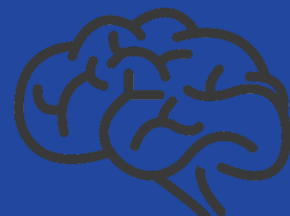
at Trump som præsidentkandidat ikke lover befolkningen noget af betydning i sin opstillingstale, der har gjort ham til USA's præsident. Uanset årsagen til valgets udfald, så er én ting sikkert – retorikken er ny, og vi går en anderledes tid i møde.

Det betyder også, at alle os, der har interesse i sprog og kommunikation får store mængder af nyt materiale at give os i kast med de næste fire år. Jeg vil slutte her, og - som jeg begyndte artiklen med - let konkludere, at der i USA netop nu sker noget NYT.

KILDER OG INSPIRATION

- Austin, J. L. (1962) How to do things with words, Oxford University Press
- Fairclough, N. (1992) Discourse and social change, Polity Press
- Hyland, K. (2005) Stance and engagement: A model of interaction in academic discourse, Sage Journals
- Donald Trumps opstillingstale: https://www.youtube.com/watch?v=q_q6IB-DyPk
- Donald Trumps twitter-profil: <https://twitter.com/realdonaldtrump>
- Hillary Clintons opstillingstale: <https://www.youtube.com/watch?v=ZgGPMrLHRy0>

AT KONSTITUERE ET “NYT” DANSK VI

AF: SANDRA FREDMARK

DET ER, HVAD PIND FORSØGER AT GØRE I SIN GRUNDLOVSTALE HOLDT SIDSTE ÅR PÅ GRUNDLOVSDAG (5. JUNI 2016). OG NETOP DENNE KONSTITUERING AF EN NY DANSK IDENTITET ER INTERESSANT, FORDI DEN FREMSTÅR MODSTRIDENDE. HVEM DER ER EN DEL AF DET NYE VI, OG HVAD VI'ET STÅR FOR, ER NEMLIG SVÆRT AT AFGØRE, NÅR MAN LÆSER PINDS GRUNDLOVSTALE. SPØRGSMÅLET BLIVER DERFOR, OM PINDS VI ER EGNET SOM NY DANSK IDENTITET.

KOMMUNIKATIONSSITUATIONEN

Pinds grundlovstale holdes på et tidspunkt, hvor terror fylder meget i danskernes bevidsthed. Året forinden i februar 2015 har der været to terrorangreb mod Danmark, hvor Omar Abdel Hamid El-Husseini den 14. februar affyrede skud mod Kulturhuset Krudttønden under et debattmøde og senere natten til den 15. februar ligeledes skød mod den Jødiske Synagoge i Krystalgade. I alt dræbte han to civile og sårede flere politimænd. Derudover skriver talen sig også ind i en tid, hvor Danmark er præget af en massiv flygtningestrøm. Både terroren og indvandringen er problematikker, der er centrale i Pinds tale, og som påvirker det danske vi, han forsøger at konstituere i den. Pind forsøger altså at italesætte en fælles identitet i en tid, hvor Danmark er præget af terrortrusler og indvandring fra andre lande.

AT SKABE IDENTITET I KRAFT AF SPROGET

Ifølge retorikeren Maurice Charland skabes identitet gennem ytringer. Retorik er ifølge ham konstitutiv og for ham eksisterer et publikum netop i kraft af, at de er blevet italesat i en diskurs. En ren italesættelse er dog ikke nok for at konstituere et publikum eller en identitet gennem

sprog. Charland opererer derfor med en proces, som han kalder interpellation. Gennem interpellation kan en taler nemlig skabe en ny identitet for sit publikum, hvis de kan genkende sig selv i talen, anerkender den nye identitet og handler for at bekræfte den. Den nye identitet skabes gennem diskursen, men på samme tid forudsættes den som en allerede eksisterende given størrelse, og der er derfor tale om et konstitutivt paradoks. Spørgsmålet er om Pind formår at interpellere sit danske publikum og dermed skabe et nyt vi – en ny dansk identitet?

BEHOV FOR ET NYT DANSK VI

Ifølge Pind har Danmark brug for et nyt vi. ”Vi må acceptere, at noget for altid er forandret. Og ud fra dette rejse et nyt ”vi””. Pind anerkender, at der i forvejen eksisterer et dansk vi, men han ønsker samtidig at konstituere et nyt. Men hvorfor har Danmark brug for en ny identitet ifølge Pind? Citatet ovenfor indikerer, at det skyldes, at ”noget for altid er forandret”. Og dette ”noget” kunne tyde på blandt andet at være indvandring: ”Hvis vi vil vinde – og med vinde mener jeg, at fremtidens Danmark bliver genkendeligt, men med et bredere vi, end vi har haft, et Danmark i flere farver – må vi erkende, at det gamle vi er borte”. I hvert fald

kæder Pind et Danmark i flere farver sammen med, at det gamle vi er borte i dette citat. Han skaber et narrativ om, at Danmark er nødt til at skabe en ny identitet, fordi landet er påvirket af indvandring, og danskerne derfor har brug for et nyt og bredere vi, der også inkluderer indvandrere. Vi'et skal være mere rummeligt. Det er Pinds fortælling om et nyt folk, der medfører behovet for, at en ny identitet konstitueres. Samtidig er Danmark også præget af terror, hvilket endnu er en grund til, at Pind mener, der bør skabes et nyt vi, der kan stå imod fjenden. Det nye vi skal altså på en gang rumme indvandring og samtidig afskærme dem, der vil Danmark ondt.

EN NY MODSTRIDENDE NY DANSK IDENTITET: MERE INKLUDERENDE ELLER EKSKLUDERENDE?

Pinds nye vi har i høj grad sit udgangspunkt i det traditionelle, historiske vi. Det nye vi er ifølge Pind nemlig et vi, der "[...] i al hovedsagelighed bygger på den kultur, der har været dette lands i 1000 år.". Den nye danske identitet bygger altså videre på en historisk dansk identitet.

Umiddelbart er Pinds beskrivelser af det danske vi præget af abstrakte formuleringer – begreber som kultur, vaner og skikke er nemlig abstrakte. Hvad han forstår ved dansk kultur, er i første omgang svært at vurdere. Efterfølgende uddyber Pind dog, hvad han forstår ved dansk kultur, når han nævner flæsketeg, fadøl, fodbold, H. C. Andersen, vikinger, Grundtvig, Jyske Lov, Dannebrog osv... Det er et vi, der er stolt af sin danske historie, traditionelle værdier og stolt af at være dansk. Og det bliver konkret, hvad Pind forstår ved dansk kultur.

Mindre konkret er det, hvad det nye ved vi'et er. Pind siger, at "[...]vi må erkende, at bestemte folk, der ikke er en del af det gamle vi, er her, har slået rod og bliver her." Det nye vi skal altså indeholde noget andet end det historisk danske vi, men hvem disse "bestemte folk" er, og hvad vi'et skal være er

præget af modstridende og tvetydig argumentation. På den ene side siger Pind, at indvandrere skal indordne sig Danmark og lade sig assimilere i stedet for at integrere. Både assimilation og integration handler om, hvordan indvandrere skal tilpasse sig en ny kultur. Integration er forstået som en gensidig proces mellem indvandrerens og det nye land, hvor landet rummer dele af indvandrerens kultur og indvandrerens tilpasser sig dele af landets kultur. Assimilation er derimod forstået som en ensidig handling, hvor det er indvandrerens, der skal tilpasse sig fuldstændig til det nye lands kultur. Pind skriver: "Og det vi skal måle dem på, er viljen. Vil de det land med de strukturer, den ånd og den kultur eller vil de det ikke. Vil de være "vi" med os – eller vi de være "dem" hos os.". Her argumenterer han for, at indvandrere skal ændre sig og handle for at blive en del af vi'et – at det er dem, der skal ændre på deres egen kultur for at blive en del af vores vi. Det nye vi. Desuden beskriver han danskere som denne verdens hobbitter - venlige folk der helst vil være i fred, hvilket understøtter den ensidige assimilation.

Vi'et fremstår derved ikke inkluderende over for indvandrere med mindre de ændrer sig. Og hobbit-metaforen fremstiller det som en god ting, at danskerne helst vil være i fred, fordi

associationerne til hobbitterne er positive, da de er et venligt folkefærd. Hvor strengt skal andre måles på, om de vil Danmark? Og skal danskerne vedblive at være hobbitter?

På den anden side fremhæver Pind, at vi'et samtidig skal være mere åbnet og byde andre ind: "Folk der vil, skal vi ikke klandre. De skal bydes ind. Med. Det sker ikke ved, i blufærdighed, at holde dem ude af vores hjem. I det er der intet "vi". Det sker ikke ved at bemærke hver en fejl. Meget er i vores kultur usagt og underforstået – vi kigger gerne bort og tænker vort. Det duer ikke. Storsind og mildhed.". Ud fra denne argumentation er det "os", der skal ændre os, for at byde andre ind og vise "storsind og mildhed" over for, "folk der vil". Denne fremstilling af det nye vi harmonerer ikke med den første, men er direkte modstridende.

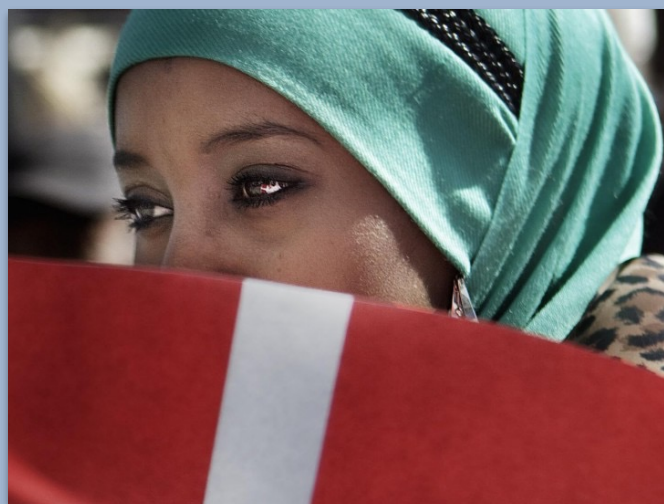
Det bliver klart, hvad det traditionelle vi er med alle de eksempler på, hvad der er dansk kultur. Men det bliver ikke klart, hvem det nye vi skal inkludere, og hvordan vi skal behandle indvandrere – og om de er en del af vi'et. Det er abstrakt og modstridende formuleret, om den nye identitet er ekskluderende eller inkluderende, bred eller snæver. For at finde ud af hvem der er en del af vi'et, kan det derfor være relevant at se på, hvem der ekskluderes.

HVEM EKSKLUDERES FRA DEN NYE IDENTITET?

Inden for retorikken findes der et begreb om tredje persona. Begrebet dækker både over det publikum, der ekskluderes direkte gennem sproget og det publikum der ekskluderes indirekte ved slet ikke at blive adresseret. Alt det som ikke er en del af Pinds nye vi, kan altså karakteriseres som talens tredje persona.

DIREKTE EKSKLUDERING AF ISLAMISME, EKSTREMISME, TERRORISME OG FREMMED KULTUR

Det publikum der direkte ekskluderes fra Pinds vi er "fjenden" og dem, der ikke "[...]vedkender sig skik og brug og bygger med.". Han omtaler fjenden i meget kraftige vendinger som ønsker at bekæmpe vores frihed, folkestyre og fællesskab. Det mener han blandt andet, at fjenden, når de myrder "[...] små uskyldige børn, sexmisbruger og korsfæster dem, parterer kvinder på alle utænkelige måder, afbrænder mennesker levende, sælger slaver som dyr [...]". Også terrorister er en del af denne fjende, hvilket Pind påpeger ved at fremhæve terroristen Omar El Husseins som en

fjende, der vil føre en voldelig kamp mod Danmark, og det vi har kært. En fjende som ifølge Pind går under betegnelsen islamisme og ekstremisme. Men det er ikke kun den voldelige terrorisme og islamisme, Pind ekskluderer. Han ekskluderer også fremmed kultur fra at være en del af vi'et, når han siger: "Vi er trætte af at diskutere og høre om sociale og kulturelle problemer indpakket i fremmed kultur, der medfører kvindeundertrykkelse og børn med en historik baseret i vold og rammeløshed, der ingen forudsætninger skaber for medborgerskab i Danmark." Også fremmed kultur ekskluderes fra det at være dansk og beskrives på samme måde som islamismen som en begrundelse for kvindeundertrykkelse og vold mod børn.

Fremmed kultur er et begreb med høj ekstension, men i citatet bliver fremmed kultur et billede på noget ondt og ødelæggende. Begrebet fremmed kulturs konnotationer bliver derfor alene negative i denne frame – altså den kontekst, som Pind vælger at præsentere det i. Han gør fremmed kultur til fjenden på samme måde som islamisme og terrorisme.

Denne negative framing af fremmed kultur opretholdes ligeledes, når han argumenterer for, at indvandrere skal assimileres i stedet for at integreres. Altså træde ind i den danske kultur og efterlade deres egen. Ved direkte at negere fremmed kultur i denne kontekst ekskluderer han dermed indirekte også indvandrere, der ønsker at bevare nogle træk og værdier fra deres egen kultur.

At fremmed kultur også har positive konnotationer og ofte kan være en del af indvandreres identitet, tager Pind ikke højde for i sin framing, men vælger blot at ekskludere det som noget ondt og ødelæggende. Framingen står

derfor i modstrid med hans formål om at konstituere et nyt dansk vi i flere farver, når indvandreres egen kultur ekskluderes.

INDIREKTE EKSKLUDERING AF INDVANDRERE OG "IKKE-FLÆSKESTEGS-ETNISKE-DANSKERE"

Det publikum, der indirekte bliver ekskluderet, er som nævnt dem, der ikke adresseres. Dem der ikke kan identificere sig med Pinds konstituerede vi. Paradoksalt nok bliver det indirekte ekskluderede publikum også i høj grad indvandrere, som Pind ellers med sit nye vi forsøger at inkludere, fordi de ting, han stadig betegner som danske, er fodbold, fadøl, H. C. Andersen, vikinger osv. Ikke alene ekskluderes indvandrere direkte ved at fremmed kultur italesættes som noget negativt, de ekskluderes også indirekte, fordi de danske værdier, der ellers fremhæves, alene er historisk, dansk kultur. For at kunne identificere sig med Pinds nye vi skal man nemlig være enig i, at det der gør en dansk er, at man er stolte af vikingerne, H. C. Andersen og sætter pris på fodbold og fadøl. Indirekte ekskluderer Pind den del af befolkningen, som ikke deler disse danske værdier, og dermed afskriver han også en del af de indvandrere, der ikke er vokset op med netop den danske, historiske kanon. At han ønsker "et Danmark i flere farver" harmonerer ikke med, hvad der karakteriserer det nye danske vi.

Det er dog ikke alene indvandrere, der ekskluderes men også den del af den etnisk danske befolkning, der heller ikke deler de gamle danske, historiske værdier, som Pind fremhæver som dansk kultur. Pind afskriver den del af befolkningen, som ikke ser sagaer, A. P. Møller, Kierkegaard og Tycho Brahe som symboler på det at være dansk. Deler publikum ikke disse danske værdier, afskrives de og konstitueres ikke som subjekter i Pinds nye vi. For det er primært

igennem disse eksempler, han beskriver, hvad det vil sige at være dansk. Det er her, han konkretiserer og tegner billeder af, hvad dansk kultur. I modsætning til når han som nævnt beskriver, hvad det nye ved vi'et er og skal være, hvor beskrivelserne er abstrakte og præget af modstridende argumentation. At de konkrete beskrivelser kun benyttes til at beskrive det historisk danske betyder, at det også er de beskrivelser, som fremstår dominerende.

ET PROBLEMATISK KNAPT SÅ NY OG BREDT VI

Pinds nye danske vi er problematisk, fordi det afskriver en stor del af de danskere, han ellers forsøger at inkludere i det nye vi. Han italesætter et vi i flere farver, men afskriver dem ved at fremhæve gammel dansk historie, flæskesteg og øl som dansk. Værdier som mange danskere og indvandrere ikke nødvendigvis deler, og derfor måske ikke kan identificere sig med. Derudover er det problematisk, at han direkte ekskluderer fremmed kultur, da det ligeledes afskriver nogle indvandrere fra at deltage i vi'et. At han negerer indvandrere og dele af den etnisk danske befolkning medfører, at disse grupper ikke kan identificere sig med Pinds nye vi.

Det kan altså godt være, at Pind direkte plæderer for et nyt bredt dansk vi, men kigger man nærmere på selve talen, er der ikke tale om en ny og bred identitet. Det såkaldte "nye" vi er nemlig kun nyt for folk udefra. I virkeligheden er der tale om en gammel dansk identitet, der værdsætter traditionelle danske ting. Det nye vi er derfor ikke velegnet som en ny dansk identitet, fordi Pinds argumentation er modstridende – han argumenterer for, at vi'et skal være bredere, men de værdier han fremsætter som danske er netop snævre og medfører, at vi'et i stedet virker ekskluderende.

KILDER OG INSPIRATION

- Charland, Maurice. "Constitutive Rhetoric", i Encyclopedia of Rhetoric, Thomas Sloanes (2006)
- Charland, Maurice. "Constitutive Rhetoric: The Case of the People Québécois", Quarterly Journal of Speech 73 (1987), 133-150
- Wander, Philip. "The Third Persona. An ideological Turn in Rhetorical Theory", Central States Speech Journal 35.4 (1984), 197-216
- Pind, Søren: Grundlovstale, 5. juni 2016

HVAD LAVER KANDIDATER I SPROGPSYKOLOGI? OVERBLIK OVER STILLINGSBETEGNELSER

AF: SØREN BECK NIELSEN

Sportspsykologi?

Dette korte spørgsmål bliver jeg ofte mødt med når jeg informerer bekendte om hvilken uddannelse jeg underviser på. Jeg kan næsten høre deres undrende hjerne knirke: 'hmm, han slår mig ellers ikke som en synderligt sportslig person'. I mit svar på spørgsmålet korrigerer jeg selvfølgelig misforståelsen. Og så følger næsten altid det interesserede, og dejligt belønnende, supplerende spørgsmål:

Sprogpsykologi, hvad går det ud på?

Det giver mig lejlighed til at forklare at sprogpsykologi integrerer perspektiver og metoder fra henholdsvis sprogvidenskab og psykologi for at blive klogere på om, i hvilket omfang og hvordan individer evner at forstå hinanden ved hjælp af sproget når man kommunikerer – hvad enten kommunikationen er mundtlig eller skriftlig.

Det giver mig også lejlighed til at forklare at uddannelsen i Sprogpsykologi er organiseret sådan at kandidater modtager undervisning der målretter sig mod tilegnelsen af fire overordnede kompetencer, nemlig teoretisk, analytisk, metodisk og formidlingsmæssig viden om fænomenet fælles forståelse. Færdiguddannede kandidater fortæller os at de tilsvarende jævnligt oplever at titlen kandidat i Sprogpsykologi foranlediger invitationer til at fortælle mere om hvad den dækker over, og hvad sådan en kandidat er særligt god til. Det sker ikke mindst på opfordring fra potentielle arbejdsgivere til jobsamtaler.

Sprogpsykologi blev oprettet som en studieordning i 1965 af professor Paul Diderichsen. Der skulle gå et par år før nogen faktisk gjorde brug af denne studieordning og aflagde eksamen i Sprogpsykologi. Uddannelsens første dimittend blev færdig et par år senere. Men det var til gengæld heller ikke hvem som helst. Dimittenden var Jesper Hermann der kort efter blev ansat som lektor og utrætteligt varetog uddannelsen de næste fire årtier. I flere årtier leverede uddannelsen et højt fagligt niveau, men et lavt antal dimittender. I slutningen af 00'erne eksploderede antallet af ansøgere til uddannelsen imidlertid, og konsekvensen er at der i dag er hundredevis af kandidater i Sprogpsykologi som varetager vigtige og spændende funktioner i samfundet.

Hvilke stillinger besidder kandidater i Sprogpsykologi?

Lad mig starte med at sige tydeligt hvad sådanne kandidater ikke bliver: praktiserende psykologer. Dette giver uddannelsen ikke grundlag for, og det er på ingen måde heller sigtet med den. Hvilke stillinger kandidater derimod positivt varetager, er straks mere mangfoldigt.

Vi undervisere på uddannelsen bestræber os på at holde os opdateret omkring dette. Det gør vi bl.a. ved at afholde karriereaftener én gang om året hvor vi inviterer et panel af kandidater til at fortælle uddannelsens studerende om hvad de arbejder med, ved én gang om året at arrangere og afholde middag med alumner og spørge dem lidt ind til deres karrierer, og endelig ved én gang om året at foretage en lille spørgeskema-undersøgelse om hvad uddannelsens kandidater arbejder med mere konkret og hvilke kompetencer fra uddannelsen de evt. oplever at gøre brug af. Sidstnævnte metode vender jeg tilbage til nedenfor. Jeg begynder i stedet med en anden ressource som ikke er helt tosset til at danne sig overblik over stillingstyper: LinkedIn.

Søger man på alumner fra Sprogpsykologi i LinkedIn (jeg kan anbefale at prøve – der er mange spændende mennesker at stifte bekendtskab med!), får man navnene og stillingsbetegnelserne på flere hundrede personer. Hvis man sorterer lidt i disse betegnelser, bliver det hurtigt tydeligt at det er muligt at inddele betegnelserne i overordnede kategorier, bl.a. følgende: kommunikation, projektkoordination og projektledelse, human resource management, vejledningsfunktioner, undervisning og forskning.

Jeg skal understrege at denne oversigt ikke kan bruges til et udtømmende indblik i hvor mange der så bliver ansat som hvad. Det skyldes dels at stillingerne er fundet gennem en hurtig søgning og bl.a. er betinget af hvem der har en profil på siden, dels at jeg har udeladt gengangere (eksempelvis er der tre der arbejder som ph.d.-stipendiat ved et universitet og også tre der arbejder som kommunikationskonsulent ved et hospital). Når dette er sagt, er det næppe tilfældigt at blokken med arbejde i kommunikationsbranchen fylder mest. Overhovedet det at identificere sådanne blokke med dertilhørende stillingsbetegnelser er interessant. Men noget oversigten slet ikke fortæller os noget om, er hvad disse mennesker arbejder mere konkret med i det daglige. Her kan vi passende vende os mod uddannelsens årlige spørgeskemaundersøgelse der afdækker netop dette.

PROJEKTKOORDINATION & - LEDELSE

- Arbejde med projektkoordination og projektledelse der inkluderer stillinger som:
- Projektkoordinator (privat virksomhed)
- Koordinator (privat IT virksomhed)
- Konsulent (offentlig sundhedsinstans)
- Akademisk medarbejder (patientforening)
- Konsulent (halvoffentlig virksomhed)
- Faglig konsulent (privat virksomhed)
- Marketingskoordinator (privat virksomhed)
- Konsulent (privat virksomhed)
- Talent manager (privat virksomhed)
- Projektleder (kommune)
- Event koordinator (privat virksomhed)
- Analyse- og styringskonsulent (kommune)
- Akademisk medarbejder (kommune)
- SEO-koordinator (privat virksomhed)
- Projektleder (offentlig service)

HUMAN RESOURCE MANAGEMENT

- HR-medarbejder (privat virksomhed)
- Fuldmægtig (styrelse)
- HR koordinator (større privat virksomhed)
- HR assistent (privat konsulentvirksomhed)
- Fuldmægtig (ministerium)

VEJLEDNINGSFUNKTIONER

- Arbejde med vejledningsfunktioner der inkluderer stillinger som:
- Projektkoordinator (jobcenter)
- AC-vejleder (universitet)
- Virksomhedskonsulent (jobcenter)
- Konsulent (jobcenter)

KOMMUNIKATION

- Kommunikationskonsulent (hospital)
- PR og kommunikationsredaktør
- Ansvarlig for sociale medier (offentlig medievirksomhed)
- Kommunikationskonsulent (selvstændig)
- Digital kommunikationsrådgiver (NGO)
- Kommunikationskonsulent (privat pensionselskab)
- Kommunikationsmedarbejder (NGO)
- Kommunikationsmedarbejder (større privat virksomhed)
- Webredaktør (større privat virksomhed)
- Digitaliseringskonsulent (kommune)
- Marketings- og kommunikationsadministrator (international privat interesseorganisation)
- Kommunikations- og projektkoordinator (privat interesseforening)
- Web- og kommunikationsmedarbejder
- Online marketing tekniker (privat virksomhed)
- Tekstforfatter (NGO)
- Kommunikationskonsulent (privat virksomhed)
- Kommunikationskonsulent (offentlig ydelse)
- Digital kommunikationsmedarbejder (privat virksomhed)
- Kommunikationsrådgiver (NGO)

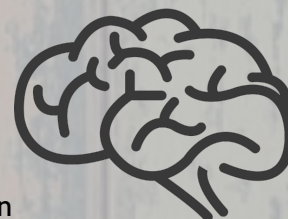
UNDERVISNING & FORSKNING

- Forskningsassistent (universitet)
- Gymnasielærer
- Ph.d.-stipendiat (universitet)
- Underviser (seminarium)
- Sproglærer (halvoffentlig sprogskole)
- Seniorforsker (offentlig forskningsinstitution)
- Underviser (erhvervsskole)
- Postdoc (universitet)

Afrunding

Én ting står klart med dette overblik over hvad kandidater i Sprogpsykologi arbejder med: de har højest meget lidt tilfælles med sportspsykologer. Ordene lyder måske lidt som hinanden – især hvis de er udtalt af en person med hang til at mumle. Der kan der være noget om, for nyligt oplevede jeg at en person hørte min præsentation som at jeg underviser i skovpsykologi. En anden ting står klart: kandidater i Sprogpsykologi får temmelig forskelligartede jobs, men dog ikke mere forskelligartede end at de nogenlunde lader sig opsamle i blot fem kategorier. Forskelligartethed må nødvendigvis (og heldigvis vil de fleste sikkert mene) være et vilkår når der ikke er tale om en professionsuddannelse der primært uddanner til én bestemt jobfunktion. For at blive tilbudt disse jobs må man antage at kandidater i Sprogpsykologi er oppe imod ansøgere fra en bred vifte af beslægtede humanistiske og samfundsvidenskabelige uddannelser. To væsentlige forhold som dette lille overblik ikke kan oplyse om, er for det første hvilke arbejdsopgaver kandidater i sprogpsykologi mere konkret varetager, og for det andet på hvilke måder og i hvilket omfang de formår at udnytte deres specifikke uddannelsesrelaterede kompetencer til at løfte sådanne opgaver. Disse to forhold vil det næste indlæg i serien om hvad kandidater i Sprogpsykologi arbejder med gå i detaljer omkring.

TAK FOR NU!

REDAKTION

- Anne Sofie Vestergaard. Redaktør, journalist og layouter
- Daniel Pedersen. Redaktør
- Esi Kuada. Redaktør og økonomi
- Freja Bang Lyngbo. Redaktør og journalist
- Gabrielle Hvid Benn Madsen. Redaktør, PR-arbejde og økonomi
- Helle Helle Kjems. Redaktør, PR-arbejde og journalist
- Mia Holbek. Redaktør

ØVRIGE BIDRAG

- Helena Gabriel. Studerende, KU - Sprogpsykologi
- Jacob Thøgersen. Lektor, Institut for Nordiske Studier og Sprogvidenskab
- Kasper Emil Tøfthøj Jakobsen. Studerende, CBS - Politisk kommunikation og Ledelse
- Sandra Fredmark. Studerende, KU - Retorik
- Søren Beck Nielsen. Lektor, Institut for Nordiske Studier og Sprogvidenskab

PR

- Gabrielle Hvid Benn Madsen
- Helle Helle Kjems

ØKONOMI

- Esi Kuada
- Gabrielle Hvid Benn Madsen

LAYOUT

- Anne Sofie Vestergaard

TRYK

- Publikum

